

УКРАЇНСЬКЕ БОТАНІЧНЕ ТОВАРИСТВО
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ БОТАНІКИ ІМЕНІ М.Г. ХОЛОДНОГО
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

**МАТЕРІАЛИ XV З'ЇЗДУ
УКРАЇНСЬКОГО БОТАНІЧНОГО
ТОВАРИСТВА**

Івано-Франківськ,
30 вересня — 4 жовтня 2024

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

UKRAINIAN BOTANICAL SOCIETY
NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE
M.G. KHOLODNY INSTITUTE OF BOTANY
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
KHERSON STATE UNIVERSITY
VASYL STEFANYK PRECARPATHIAN NATIONAL UNIVERSITY

**PROCEEDINGS
OF THE 15th CONGRESS
OF THE UKRAINIAN BOTANICAL
SOCIETY**

30 September — 4 October, 2024,
Ivano-Frankivsk, Ukraine

Publishing house
“Helvetica”
2024

УДК 58(477)(062.552)
МЗ4

Матеріали XV З'їзду Українського ботанічного товариства (Івано-Франківськ, 30 вересня — 4 жовтня 2024). — Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2024. — 232 с.

Proceedings of the 15th Congress of the Ukrainian Botanical Society (30 September — 4 October, 2024, Ivano-Frankivsk, Ukraine). — Odesa : Publishing house “Helvetica”, 2024. — 232 p.

ISBN 978-617-554-319-1

До збірника включені матеріали наукових доповідей та повідомлень XV З'їзду Українського ботанічного товариства (м. Івано-Франківськ, 30 вересня — 4 жовтня 2024 р.), в яких розглядаються систематика, флористика та географія судинних рослин, фікологія (альгологія); бріологія; ліхенологія; мікологія; геоботаніка та екологія; флористичні та мікологічні знахідки; морфологія та анатомія; охорона рослинного світу та довкілля; біотехнологія, фізіологія та біохімія; клітинна та молекулярна біологія; селекція та інтродукція; ресурсознавство; історія наукових досліджень; наукові колекції рослин та грибів; ботаніка та мікологія у вищій школі; громадська наука та популяризація наукових знань. Матеріали подані переважно в авторській редакції. Видання розраховане на науковців, викладачів, працівників у галузі охорони природи, аспірантів, студентів природничих спеціальностей, аматорів-натуралістів.

The book includes the materials of scientific reports and posters of the XV Congress of the Ukrainian Botanical Society (Ivano-Frankivsk, September 30 — October 4, 2024), covering the fields of systematics, floristics and geography of vascular plants, phycology (algology); bryology; lichenology; mycology; geobotany and ecology; floristic and mycological finds; morphology and anatomy; conservation of plants, fungi, and the environment; biotechnology, physiology and biochemistry; cell and molecular biology; plant breeding and introduction; resource science; history of scientific research; scientific collections of plants and fungi; botany and mycology in higher education; citizen science and popularization of scientific knowledge. The materials are presented mainly as provided by the authors. The publication is intended for scientists, nature conservationists, graduate students, students of natural sciences, and amateur naturalists.

Затверджено до друку

Центральною Радою Українського ботанічного товариства
Науковим комітетом XV З'їзду Українського ботанічного товариства
Вченою радою Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України
17 вересня 2024 р. (протокол № 9)

Автори повністю відповідають за наукову достовірність, зміст і стиль своїх публікацій. Погляди, висновки й точки зору, висловлені авторами у статтях, можуть не збігатися з поглядами, висновками й точками зору наукового комітету, установ-організаторів конференції, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України та/або Національної комісії з питань Червоної книги України.

© Автори публікацій, 2024

© Українське ботанічне товариство, 2024

© Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, 2024

© Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, 2024

© Херсонський державний університет, 2024

ISBN 978-617-554-319-1

ОСОБЛИВОСТІ ДИХОГАМІЇ У ДЕЯКИХ ВИДІВ РОДУ *ACER*

Наталія ГЕРЦ, Любов БАРНА, Оксана МАЦЮК

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира

Гнатюка, Тернопіль, Україна

E-mail: herts_nv@chem-bio.com.ua

Дихогамія є важливим адаптаційним механізмом, що сприяє перехресному запиленню і підтриманню генетичної різноманітності. Вивчення цього явища у різних видів рослин дозволяє глибше зрозуміти еволюційні процеси, які формують біорізноманітність і забезпечують стійкість популяцій до змін навколишнього середовища. Одними з цікавих об'єктів для таких досліджень є види роду *Acer* L., які широко поширені в Україні. Вивчення морфологічно двостатевих квіток та суцвіть кленів, показало, що у досліджених видів спостерігається неоднчасне дозрівання різних статевих типів квіток у межах суцвіття і крони дерева. Зокрема, у *A. platanoides* нами відмічена наявність статевих типів особин, у яких в двостатевих квітках суцвіть раніше дозріває чоловіча генеративна сфера — так звані протерандричні особини та особини, в двостатевих квітках яких швидше дозріває жіноча генеративна сфера — протерогінічні особини. В умовах Тернопільської обл. протерандричні особини зацвітають на 2–3 дні раніше протерогінічних. На них першими розкриваються двостатеві — протерандричні квітки. Інша частина квіток у суцвіттях таких особин залишається у фазі бутонізації. У протерогінічних особин першими розкриваються квітки з нормально розвинутим, дозрілим гінецеєм. В таких квітках приймочки маточок виходили далеко за межі оцвітини, а пиляки тичинок мали короткі тичинкові нитки. Згодом (через 1–2 дні) у суцвіттях розпускались чоловічі квітки з редукованою приймочкою, а також двостатеві квітки з рівноцінно розвинутими маточкою та тичинками. Таким чином, в період, коли починають розкриватись протерандричні та протерогінічні квітки, розташовані на різних особинах, складається помилкове враження, що особини *A. platanoides* дводомні. Таку асинхронність цвітіння протерандричних та протерогінічних особин у *A. platanoides* М.Н. Прозіна (1953) назвала “псевдодвodomністю”. Вважаємо, що наявність у *A. platanoides*, *A. tataricum*, *A. pseudoplatanus* протерандричних та протерогінічних особин і асинхронності їхнього цвітіння слід розглядати як пристосування для кращого розмноження в мінливих умовах періоду цвітіння та до різних агентів запилювачів. Отже, актуальність вивчення дихогамії обумовлена її значенням для збереження біорізноманіття, оптимізації лісового господарства, ландшафтного дизайну та для забезпечення стійкого розвитку і збереження природних ресурсів України.

Литвиненко Ю., Гайова В. РІД <i>CONIOCHAETA</i> (<i>SORDARIOMYCETES</i> , <i>ASCOMYCOTA</i>) В МІКОБІОТІ УКРАЇНИ	125
Медведєв Д. НЕМАТОДИ ТА ВІРУСИ ПЕЧЕРИЦІ ДВОСПОРОВОЇ (<i>AGARICUS BISPORUS</i>): ВЗАЄМОДІЯ ТА ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ГРИБНИЦІ	126
Мішустін Р. ЛАБУЛЬБЕНІЄВІ ГРИБИ (<i>LABOULBENIOMYCETES</i> , <i>ASCOMYCOTA</i>) УКРАЇНИ.	127
Плужник А., Джаган В. ПЕРСПЕКТИВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ РІДКІСНИХ ВИДІВ ГРИБІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ “ХОЛОДНИЙ ЯР” . .	128
Придюк М., Шевченко М. БАЗИДІАЛЬНІ МАКРОМІЦЕТИ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ “КАРМЕЛЮКОВЕ ПОДІЛЛЯ” (ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ, ГАЙСИНСЬКИЙ РАЙОН).	129
Стороженко Ж. РОДИНА <i>MORCHELLACEAE</i> У МІКОФЛОРИ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ “ХОТИНСЬКИЙ” (ВИДОВИЙ СКЛАД, ЕКОЛОГІЯ ПОШИРЕННЯ)	130
Сухомлин М. ПАЛЕОМІКОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В УКРАЇНІ.	131

МОРФОЛОГІЯ ТА АНАТОМІЯ

Бойка О. БУДОВА КВІТОК ДЕЯКИХ ДЕРЕВНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ РОДИНИ РОЗОВІ (<i>ROSACEAE</i>).	132
Бурмістрова Н. ПОЧАТКОВІ ЕТАПИ ОНТОГЕНЕЗУ <i>VERBENA</i> × <i>HYBRIDA</i>	133
Герц Н., Барна Л., Мацюк О. ОСОБЛИВОСТІ ДИХОГАМІЇ У ДЕЯКИХ ВИДІВ РОДУ <i>ACER</i>	134
Герц Н., Герц А., Хоміцька А. ДОСЛІДЖЕННЯ АНАТОМІЧНОЇ БУДОВИ ЛИСТКІВ <i>MISCANTHUS</i> × <i>GIGANTEUS</i>	135
Двірна Т., Фугорна О., Мінарченко В., Тимченко І. УЛЬТРАСТРУКТУРА ПОВЕРХНІ ПЕЛЮСТОК ДЕЯКИХ ВИДІВ РОДУ <i>CRATAEGUS</i>	136
Ковальчук Т. ДОБРОЯКІСНІСТЬ НАСІННЯ <i>RHUS GLABRA</i> Й <i>RHUS TYRHINA</i>	137
Мацюк О., Герц Н., Гуменюк Г. ОСОБЛИВОСТІ ПРОРОСТАННЯ ПІЛКУ ГІБРИДІВ РІПАКУ ОЗИМОГО (<i>BRASSICA NAPUS</i>) НА ПОЖИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.	138
Одінцова А. КРИТЕРІЇ КЛАСИФІКАЦІЇ СПОСОБІВ РОЗКРИВАННЯ КОРОБЧАСТИХ ПЛОДІВ.	139

ОХОРОНА РОСЛИННОГО СВІТУ

Волкова Р., Бенгус Ю., Твердохліб О. РАРИТЕТНА ФЛОРА СТЕПОВИХ СХИЛІВ ОКОЛИЦЬ СЕЛИЩА РОГАНЬ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	140
--	-----

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**МАТЕРІАЛИ XV З'ЇЗДУ
УКРАЇНСЬКОГО БОТАНІЧНОГО ТОВАРИСТВА**
(Івано-Франківськ, 30 вересня — 4 жовтня 2024)

Науково-технічна редакція
**Науковий комітет XV З'їзду
Українського ботанічного товариства**

Технічна редакція, верстка та оригінал-макет
Ганна Бойко, Тарас Бойко, Денис Решетников

Дизайн логотипу та обкладинки
Наталія Черемних, Віктор Чернявський

Г Е Л Ь В Е Т И К А
В И Д А В Н И Ч И Й Д І М

WWW.HELVETICA.UA

Підписано до друку 23.09.2024 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times. Цифровий друк.
Ум. друк. арк. 13,49. Наклад 100.
Замовлення № 0925-119.
Віддруковано з готового оригінал-макета.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Телефони: +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.